

ZAGADNIENIA Z JĘZYKÓW OBCYCH DO IV ETAPU KONKURSU EUROPEJSKIEGO

Język angielski

1. Państwa UE, stolice i narodowości – język angielski

Państwa członkowskie	Państwo	Narodowość	Stolica
 Austria	Austria	Austrian	Vienna
 Belgia	Belgium	Belgian	Brussels
 Bułgaria	Bulgaria	Bulgarian	Sofia
 Chorwacja	Croatia	Croatian	Zagreb
 Cypr	Cyprus	Cypriot	Nicosia
 Czechy	Czech Republic	Czech	Prague
 Dania	Denmark	Danish	Copenhagen
 Estonia	Estonia	Estonian	Tallinn
 Finlandia	Finland	Finish/Finn	Helsinki
 Francja	France	French	Paris
 Niemcy	Germany	German	Berlin
 Grecja	Greece	Greek	Athens
 Węgry	Hungary	Hungarian	Budapest
 Irlandia	Ireland	Irish	Dublin
 Włochy	Italy	Italian	Rome
 Łotwa	Latvia	Latvian	Riga
 Litwa	Lithuania	Lithuanian	Vilnius
 Luksemburg	Luxembourg	Luxemburger	Luxembourg
 Malta	Malta	Moltese	Valletta
 Holandia	Netherlands	Dutch	Amsterdam
 Polska	Poland	Polish	Warsaw
 Portugalia	Portugal	Portuguese	Lisbon
 Rumunia	Romania	Romanian	Bucharest
 Słowacja	Slovakia	Slovak	Bratislava
 Słowenia	Slovenia	Slovenian	Ljubljana
 Hiszpania	Spain	Spanish	Madrid
 Szwecja	Sweden	Swedish	Stockholm
 Wielka Brytania	United Kingdom	British	London

2. Kolory występujące na flagach - język angielski

white - biały   blue - niebieski   green - zielony   grey - szary   red - czerwony
black - czarny   purple - fioletowy   pink - różowy   yellow - żółty   beige - beżowy
dark blue - granatowy   orange – pomarańczowy

3. Języki Europy

Europejczycy mówią wieloma różnymi językami. Większość z nich należy do jednej z trzech rodzin językowych: **germańskiej**, **słowiańskiej** lub **romańskiej**.

języki germańskie	języki romańskie	języki słowiańskie
duński - Godmorgen	francuski - Bonjour	polski - Dzień dobry
niderlandzki - Goedemorgen	włoski - Buongiorno	czeski - Dobré ráno
angielski - Good morning	portugalski - Bom dia	bułgarski - Dobró útro
niemiecki - Guten Morgen	hiszpański - Buenos días	chorwacki - Dobro jutro
szwedzki - God morgon	rumuński - Bună dimineața	słowacki - Dobré ráno

Tak mówi się „**Dzień dobry**” w językach nie spokrewnionych ze sobą:

fiński - **Hyvää huomenta**   grecki - **Kalimera**   łotewski - **Labrīt**
estoński - **Tere hommikust**   maltański - **L-Għodwa t-Tajba**   węgierski - **Jó reggelt**

4. Europejskie wynalazki, które pomogły stworzyć nowoczesny świat, jaki znamy.

1886 - silnik benzynowy   1937 - kawa rozpuszczalna
1901 - komunikacja radiowa   1939 - odrzutowiec
1912 - lampa świetlówkowa   1940 - komputer
1920s - telewizja, autostrady
1935 - radar oraz długopis

5. Wielka Brytania i Irlandia– Ludzie, zwyczaje i tradycje

Brytyjczycy są niezwykle przywiązani do formy: uśmiechu i grzecznych słówek (nawet kierowcy autobusu dziękują się przy wysiadaniu za jazdę). Nie należy też pchać się, gdy tworzy się kolejka. Z uwagi na wieloetniczność kraju, lepiej też unikać słów określających mieszkańców jako Anglików (lepiej użyć neutralnego British – nawet Walijszyk lub Szkot może to uznać za obrazę).

Mieszkańcy Szkocji zaczną narzekać, jeśli nie zastosujesz się do kilku podstawowych zasad. Najważniejszą jest uprzejmość. Jak Anglicy, Szkoci lubią swoje kolejki-ogonki, pytanie 5 razy dziennie jak się masz i wysoką kulturę osobistą.

Szkoci są dumni z tego, że odwiedza ich tak wielu turystów i pracują nad tym, aby przyjeżdżało jeszcze więcej. Ludzie są bardzo pomocni i przyjaźni i rzeczywiście interesuje ich to, co ty myślisz o ich kraju. Lokalni mieszkańcy, najłatwiej spotkani w pubach, będą źródłem najlepszych opowieści i partnerami dyskusji. Warto też zwrócić uwagę na zrelaksowany tryb życia, jaki prowadzi się w Szkocji. Na północy i na wyspach, na terenach nie tak gęsto zamieszkałych, wszystko dzieje się powoli i spokojnie.

Większość mieszkańców Irlandii Północnej uważa się za Irlandczyków, z tym że nie oznacza to, że chcieliby być częścią Republiki Irlandzkiej.

Kultura podobna do polskiej. Ludzie są trochę zamknięci na przybyszy z innych krajów Dublin jest bardziej międzynarodowy i ucywilizowany.

Urzędowo wolnych od pracy dni jest w Wielkiej Brytanii niewiele: poza zwyczajowymi jak Wielkanoc czy Boże Narodzenie są jeszcze bank holidays.

Najważniejsze w Irlandii Północnej jest Boże Narodzenie. Poza tym obchodzi się Halloween (31 października) i Dzień Św. Patryka (17 marca).

Brytyjska kuchnia nie cieszy się sławą, ale warto zwrócić uwagę na lokalne sery, potrawy z wołowiny oraz piwa i cidery (napoje alkoholowe z jabłek lub gruszek).

Klasyczne angielskie (walijskie, irlandzkie, szkockie - jest takie samo) śniadanie składa się z: kiełbasek, jajek (najczęściej w formie jajecznicy: scrambled), bekonu, black pudding (zbliżone do kaszanki), pieczarek i hash browns (placków ziemniaczanych).

Wczesnym popołudniem jada się lunch, a około 17-ej Brytyjczycy mają w zwyczaju pić herbatę. Obiad (dinner) jest w porze naszej kolacji.

Na uwagę zasługuje haggis, czyli specjał szkockiej kuchni narodowej, przyrządzany z owczych podrobów (wątroby, serca i płuc), wymieszanych z cebulą, mąką owsianą, tłuszczem i przyprawami, zaszytych i duszonych w owczym żołądku. Haggis jest zwykle podawany z ziemniakami i brukwią.

6. Sporty narodowe i słynni sportowcy

Różne sporty są popularne w różnych krajach. Najczęściej najpopularniejszy sport w danym kraju został w nim wymyślony, chociaż nie jest to reguła. Trudno stwierdzić, jaki sport jest najpopularniejszy w Polsce, raczej piłka nożna, choć z pewnością nie została ona wymyślona między Bugiem a Odrą.

Piłka nożna jest sportem narodowym w wielu krajach, zwłaszcza zachodnioeuropejskich - w **Niemczech, Francji, Hiszpanii** (która posiada najsilniejszą ligę w Europie), **Anglii** (której mieszkańcy nieślusnie przypisują sobie wynalezienie tej dyscypliny sportowej) czy **Włoszech lub Portugalii**. W krajach alpejskich bardzo ważne miejsce w sportowym życiu kraju odgrywają najrozmaitsze sporty zimowe, najczęściej narciarstwo pod różnymi postaciami.

PAŃSTWO	SPORT NARODOWY	SŁAWNI SPORTOWCY
AUSTRIA	Ski jumping	Stefan Kraft
BELGIA	Football	Philippe Gilbert
BUŁGARIA	Football	Jordan Leczkow
CHORWACJA	Football	Goran Ivaniseviæ
CZECHY	Hockey	Petra Kvitova
DANIA	Handball	Caroline Wozniacki
ESTONIA	Skiing	Kristina Šmigun
FINLANDIA	Javelin	Kimi Raikkonen
FRANCJA	Football	Karim Benzeme
GRECJA	Football	Vassilis Spanoulis
HISZPANIA	Football	Rafael Nadal
HOLANDIA	Skating	Robin van Persie
IRLANDIA	Hurling	Paul Keegan
LITWA	Basketball	Giedrius Titenis
NIEMCY	Football	Michael Schumacher
POLSKA	Football, volleyball	Kamil Stoch
PORTUGALIA	Football	Cristiano Ronaldo
SŁOWACJA	Hockey	Peter Sagan
SŁOWENIA	Skiing	Peter Prevc
SZWECJA	Football	Zlatan Ibrahimović
WĘGRY	Water polo	Katinka Hosszu
WIELKA BRYTANIA	Cricket	David Beckham
WŁOCHY	Football	Mario Balotelli

Język niemiecki

1. Państwa członkowskie Unii Europejskiej – Mitgliedsstaaten der Europäischen Union

Belgien – Belgia	Bulgarien – Bułgaria	Kroatien – Chorwacja
Dänemark – Dania	Deutschland – Niemcy	Estland – Estonia
Irland – Irlandia	Italien – Włochy	Lettland – Łotwa
Litauen – Litwa	Luxemburg – Luksemburg	Malta – Malta
Österreich – Austria	Polen – Polska	die Niederlande – Holandia
Portugal – Portugalia	Rumänien – Rumunia	Schweden – Szwecja
Slowakei – Słowacja	Slowenien – Słowenia	Spanien – Hiszpania
Tschechien – Czechy	Ungarn – Węgry	England – Anglia
Zypern – Cypr		

2. Mieszkańcy państw Unii Europejskiej – Bewohner der Staaten der Europäischen Union

Belgier – Belgowie	Bulgaren – Bułgarzy	Kroaten – Chorwaci
Dänen – Duńczycy	Deutsche – Niemcy	Esten – Estońscy
Finnen – Finowie	Franzosen – Francuzi	Griechen – Grecy
Iren – Irlandczycy	Italiener – Włosi	Letten – Łotysze
Litauer – Litwini	Malteser – Maltańscy	Luxemburger – Luksemburczycy
Polen – Polacy	Österreicher – Austriacy	Niederländer – Holendrzy
Rumänen – Rumuni	Schweden - Szwedzi	Portugiesen – Portugalczycy
Slowaken – Słowacy	Slowenen – Słoweni	Spanier – Hiszpanie
Tschechen – Czesi	Ungarn – Węgrzy	Engländer – Anglicy
Zyprer – Cypryjczycy		

3. Języki – Sprachen

Belgisch – belgijski	Bulgarisch – bułgarski	Kroatisch – chorwacki
Dänisch – duński	Deutsch – niemiecki	Englisch – angielski
Finnisch – fiński	Französisch – francuski	Griechisch – grecki
Irisch – irlandzki	Italienisch – włoski	Lettisch – łotewski
Litauisch – litewski	Polnisch – polski	Schwedisch – szwedzki
Slovakisch – słowacki	Spanisch – hiszpański	Tschechisch – czeski
Ungarisch – węgierski		

4. Flaga europejska, flaga Europy – Die Europaflagge

Flaga przyjęta przez Radę Europy, a później również przez Wspólnoty Europejskie i Unię Europejską. Na fladze przedstawiony jest okrąg złożony z dwunastu złotych pentagramów na lazurowym tle. Autorem koncepcji flagi jest Arsène Heitz.

5. Kolory – Farben

weiß – biały	blau – niebieski	grün – zielony	grau – szary
schwarz – czarny	lila – fioletowy	rosa – różowy	gelb – żółty
rot – czerwony	orange – pomarańczowy		

6. Liczby – Zahlen

1 eins	2 zwei	3 drei	4 vier	5 fünf	6 sechs
7 sieben	8 acht	9 neun	10 zehn	11 elf	12 zwölf
13 dreizehn	14 vierzehn	15 fünfzehn	16 sechzehn	17 siebzehn	18 achtzehn

7. Słynne osobistości z krajów Unii – berühmte Persönlichkeiten aus den EU-Ländern

Wolfgang Amadeusz Mozart / Wolfgang Amadeus Mozart

(ur. 27 stycznia 1756 w Salzburgu, zm. 5 grudnia 1791 w Wiedni) – austriacki kompozytor i wirtuoz gry na instrumentach klawiszowych. Razem z Haydnem i Beethovenem zaliczany do klasyków wiedeńskich.

Napoleon Bonaparte

(ur. 15 sierpnia 1769 w Ajaccio na Korsyce, zm. 5 maja 1821 w Longwood na Wyspie Św. Heleny) – francuski wojskowy, Pierwszy Konsul Republiki Francuskiej 1799-1804, cesarz Francuzów w latach 1804-1815, prezydent (1802-1805) i król Włoch (1805-1814), Suweren Wyspy Elba (11 kwietnia 1814 – 20 marca 1815). Jest uważany z jednej strony za jednego z najwybitniejszych mężów stanu, przywódców, strategów, reformatorów ustroju państwowego i prawa), a z drugiej strony – za egotystę, tyrana i agresora.

Henryk Sienkiewicz

(ur. 5 maja 1846 w Woli Okrzejskiej, zm. 15 listopada 1916 w Vevey) – polski nowelista, powieściopisarz i publicysta; laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1905 za całokształt twórczości, jeden z najpopularniejszych pisarzy polskich przełomu XIX i XX wieku.

Janne Ahonen

(ur. 11 maja 1977 w Lahti) – fiński skoczek narciarski, reprezentant klubu Lahden Hiihtoseura. Dwukrotny drużynowy srebrny medalista olimpijski, dwukrotny indywidualny i trzykrotny drużynowy mistrz świata, Jako jedyny w historii pięciokrotnie zwyciężał w Turnieju Czterech Skoczni.

Pablo Picasso

(ur. 25 października 1881 roku w Maladze, zm. 8 kwietnia 1973 roku w Mougins) – hiszpański malarz, rzeźbiarz, grafik i ceramik, uznawany za jednego z najwybitniejszych artystów XX wieku. On i Georges Braque są twórcami nurtu malarstwa zwanego kubizmem.

8. Potrawy - Speisen

Spaghetti: włoska potrawa i jednocześnie nazwa szczególnego rodzaju makaronu który stanowi jej podstawę.

Gulasz (po niemiecku: Gulasch): węgierskie danie narodowe, które składa się z mięsa, cebuli i papryki. Podawany jest na płytym talerzu jako drugie danie.

Ryba z frytkami (po niemiecku: Fisch mit Pommes): brytyjskie danie składające się ze smażonej ryby (tradycyjnie dorsza lub łupacza) w cieście lub bułce tartej oraz frytek. Anglicy skrapiają całość octem słodowym oraz dodają szczyptę soli.

Croissant: słodki francuski rogalik zwykle z nadzieniem słodkim lub pikantnym. Francuzi często jedzą go na śniadanie.

Tort Sachera (po niemiecku: Sachertorte): czekoladowy tort stworzony przez Franza Sachera w Wiedniu w Austrii, w XIX wieku.